

การวิเคราะห์วัจนกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ภาคตะวันตกของไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์
An Analysis of Speech Acts of Cultural Tourism Public Relation in
Western Part of Thailand in Social Media

ราตรี แจ่มนิยม*, พีระวิศว์ พูลเขตทวีทย์**, และพรสวรรค์ เจริญหงษ์ษา***
Ratree Chamniyom, Pirawit Pulkhetwit, and Pornsawan Careanhongsa

Received: August 8, 2022 Revised: September 22, 2022 Accepted: October 7, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิเคราะห์วัจนกรรมที่ปรากฏในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคตะวันตก ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ผ่านสื่อออนไลน์ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลวัจนกรรม คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ วิพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบข้อมูลการประชาสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตก จำนวน 20 เรื่อง นำมาวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมพบจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. วัจนกรรมกลุ่มการบอกกล่าว (Assertive) แบ่งเป็น 4 ประเภทย่อย ได้แก่ การบรรยาย การยืนยัน การกล่าวรายงาน และการสรุป 2. วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ การแนะนำ และการออกคำสั่ง 3. วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) พบประเภทย่อยประเภทเดียว คือ การชมเชย และ 4. วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) พบประเภทย่อยประเภทเดียว คือ การเสนอข้อแต่งตั้ง ลักษณะโครงสร้างข้อความการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเริ่มต้นด้วยวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือ การบรรยาย ส่วนเนื้อหาพบว่า ใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ซึ่งพบมากที่สุด คือ การแนะนำ เน้นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคตะวันตกเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้สนใจเดินทางไปท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, กลวิธีการใช้ภาษา, วัจนกรรม

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการอาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการอาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

*** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Abstract

This article aims to collect the information on cultural tourism public relation and analyze the speech acts that appear in cultural tourism public relation in western part of Thailand. Qualitative research was conducted by collecting the data from public relation for cultural tourism in western part of Thailand, consisting of 5 provinces: Kanchanaburi, Tak, Prachuap Khiri Khan, Phetchaburi, and Ratchaburi through social media. The purpose sampling method was conducted. The instrumentation included speech act records: the assertive speech act, directive speech act, expressive speech act, and declarative speech act. The descriptive analysis was applied as to analyze data obtained.

The results of the study revealed that twenty pieces of cultural tourism public relations in the western Thailand can be categorized into 4 categories including, group 1: Assertive Speech Acts was divided into 4 sub-categories including lecture, confirmation, reporting, and conclusion. The second group is Directives Speech Acts, divided into 2 sub-categories including introduction and command. The third category is the Expressive Speech Acts with one sub-category of compliment. The last category is the Declarative Speech Acts with one sub-category of nomination. For textual structure, tourism public relation text mostly begin with Assertive Speech Acts for the lecture. In the body section, the Directive Speech Acts with the sub-category introduction was found the most which focused on promoting the major tourist attractions in the western region to attract tourists who are interested in.

Keyword: Cultural Tourism, The Strategies of Using Language, Speech Acts

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมหาศาลและดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวในปัจจุบันเน้นรูปแบบการผสมผสานกันระหว่างวิถีชีวิตและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสกับวิถีวัฒนธรรมของชุมชนถือเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” สมบัติ ชัยพิบูลย์ (2550, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ หรือการประกอบอาชีพ รวมถึงการนำเสนอโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถาน ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชุมชน

ภาคตะวันตก เป็นภูมิภาคหนึ่งของประเทศไทย โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่าทางทิศตะวันตก ติดต่อกับภาคเหนือทางทิศเหนือ ติดต่อกับภาคกลางทางทิศตะวันออก และติดต่อกับภาคใต้ทางทิศใต้ ภาคตะวันตกประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ในแต่ละจังหวัดมีความโดดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เกิดจากการหล่อหลอม หลอมรวมทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดวัฒนธรรมอันหลากหลายขึ้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ อาทิ ปราสาทเมืองสิงห์ สะพานมอญ (จังหวัดกาญจนบุรี) ประเพณีขึ้นธาตุเดือนเก้า (จังหวัดตาก) วัดห้วยมงคล (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) เขาวัง ชุมชนบ้านคีรีวงค์ (จังหวัดเพชรบุรี) ตลาดน้ำดำเนินสะดวก พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดขนอน (จังหวัดราชบุรี) ฯลฯ ทำให้เอื้อต่อธุรกิจการท่องเที่ยว การค้าและบริการ ซึ่งสร้างรายได้สำคัญให้กับประชากรในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด

สิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักแพร่หลายในปัจจุบันนั้น จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่คนส่วนใหญ่นิยมกัน คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยมมากกว่าช่องทางอื่น ๆ เนื่องจากผู้เข้าชมเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การนำเสนอเนื้อหาผ่านภาษาในสื่อออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก มีส่วนช่วยให้การประชาสัมพันธ์มีความน่าสนใจชวนติดตาม

งานวิจัยที่ได้มีผู้ศึกษาไว้แล้ว เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร (สมบัติ ชัยพิบูลย์, 2550) งานวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานี (วงศ์ธีรา สุวรรณิน, และคณะ, 2557) งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช: วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน (วรศรา บุญสมเกียรติ, 2555) งานวิจัยที่วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในเอกสารการท่องเที่ยว เช่น งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสื่อออนไลน์ (รสริน ดิษฐบรรจง, 2564) งานวิจัยเรื่องการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. (ชญาณี รัตนรอด, 2550) และงานวิจัยเรื่องเนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวของนักร้อง (กันยารัตน์ ผ่องสุข, 2553)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในมุมมองของการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษายังไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัจนกรรม ด้วยความน่าสนใจของวัจนกรรมทั้งด้านผู้รับสารและผู้ส่งสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล คณะผู้วิจัยจึงศึกษาวัจนกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกในการนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์วัจนกรรมที่ปรากฏในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

วัจนกรรม หมายถึง เจตนาของผู้ส่งสารในการสื่อสารไปสู่ผู้รับสาร และเมื่อได้รับสารแล้วผู้รับสารและผู้ส่งสารเกิดความเข้าใจตรงกัน แสดงว่าการสื่อสารสัมฤทธิ์ผล

ข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง ข้อความที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี โดยผ่านสื่อออนไลน์

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มชนออกนอกสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังภูมิภาคตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ภาษา ศาสนา จารีตประเพณี ซึ่งล้วนกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นได้

ภาคตะวันตก หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในเขตภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี

สื่อออนไลน์ หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ที่ปรากฏในเว็บไซต์เท่านั้น เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องวัจนกรรม ของ John R. Searle (1992) ซึ่งได้จำแนกประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ตามเงื่อนไขที่เหมาะสมของการกระทำที่ใช้ถ้อยคำโดยยึดกริยาบ่งชี้การกระทำเป็นหลัก ดังนี้

1.1 วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Assertive) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นในรอบ ๆ ตัว จึงได้บอกเล่าข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ฟังทราบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เช่น การบอกกล่าว การยืนยัน การบรรยาย การสรุป การรายงาน ฯลฯ

1.2 วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ต่อผู้พูดหรือผู้ฟัง แต่มีน้ำหนักของถ้อยคำต่างกันขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่น การออกคำสั่ง การขอร้อง การแนะนำ ฯลฯ

1.3 วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายแสดงให้เห็นว่าจะกระทำการบางอย่างเพื่อผู้ฟังในอนาคต เช่น การสัญญา การสาบาน การเสนอตัว การปณิธาน การขู่ ฯลฯ

1.4 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นถ้อยคำที่บ่งบอกอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างเท่านั้น ผู้พูดไม่มีความประสงค์จะให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดหรือให้ผู้ฟังทราบถึงข้อมูลสำคัญแต่อย่างใด เช่น การทักทาย การต้อนรับ การชมเชย การแสดงความเสียใจ การแสดงความดีใจ การขอบคุณ

1.5 วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดประกาศเพื่อกระทำการบางสิ่งบางอย่างอันมีผลทำให้สภาพสิ่งของ บุคคล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปเป็นกลุ่มที่แสดงให้เห็นเจตนาของของผู้พูดอย่างชัดเจน และมักใช้ในบริบทที่เป็นทางการ เช่น การตัดสินจำคุก การเสนอชื่อแต่งตั้ง การไล่ออกจากงาน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

วิจิตร อวระกุล (2541) กล่าวว่า ยุคปัจจุบันเป็นสังคมแห่งเทคโนโลยีเป็นยุคแห่งความหลากหลาย และยุคสังคมสารสนเทศหรือยุคดิจิทัลในปัจจุบันที่องค์ความรู้ ตลอดจนความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ ก่อให้เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิง และวัฒนธรรมต่างชาติในสภาพไร้พรมแดนเด่นชัดมากขึ้นและการประชาสัมพันธ์นั้น หากจะเปรียบก็เหมือนศาสนาของแต่ละองค์กร หน่วยงานแต่ละหน่วยงาน จะต้องประพฤติปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จึงจะได้ผลที่แท้จริง หากหันเหหรือประพฤติผิดจากหลักการแนวทางแห่งคุณธรรม จรรยาบรรณของการประชาสัมพันธ์เสียแล้ว ก็จะได้รับแต่ภัยพิบัติ ความยุ่งยากอันเกิดขึ้นจากการกระทำผิดแก่องค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่มีที่สิ้นสุด

วิรัช ลภีรัตนกุล (2549, หน้า 151) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์หน่วยงานสถาบันต่าง ๆ ไว้ดังนี้

2.1 เพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงาน และประเภทของการดำเนินงานธุรกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

2.2 เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการ (Management) ได้ทราบถึงทัศนคติ ประชามติหรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน

2.3 เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าและค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

2.4 เพื่อให้ประชาชนยอมรับ ถ้าเป็นหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน เช่น บริษัท ห้างร้านเพื่อให้ยอมรับในบริษัทตน รวมทั้งยอมรับในผลิตภัณฑ์และบริการที่บริษัทจำหน่ายอยู่ รวมทั้งมีส่วนเพิ่มพูนปริมาณการขายทางอ้อมด้วย

2.5 เพื่อทำหน้าที่ขจัดปัญหายุ่งยากต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน

2.6 เพื่อแนะนำฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและชื่อเสียงที่ดีของหน่วยงาน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวว่า เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเนื่องด้วยกระแสความต้องการของโลกในยุคปัจจุบันที่ตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมจึงเกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ดังนี้

3.1 กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้

3.2 กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

3.3 กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์

ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2553) กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) คือ สื่อที่แพร่กระจายด้วยปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม ทั้ง Social Media อาจอยู่ในรูปของเนื้อหา รูปภาพ เสียง หรือ วิดิทัศน์ แบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้ (สุภารวรรณ นวลนิล, 2557)

4.1 บล็อก มาจากคำว่า weblog เป็นระบบการจัดเนื้อหาแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถเขียนบทความหรือที่เรียกว่า “โพสต์” แล้วเผยแพร่ข้อมูลได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก การเรียงเนื้อหาจะเรียงจากเนื้อหาที่ใหม่ล่าสุดก่อน จากนั้นจะลดหลั่นตามลำดับของเวลา (Chronological Order) สำหรับการมีบล็อกขึ้นมาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ สามารถเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ด้วยการเขียนได้อย่างเสรี ทำให้เกิดบล็อกขึ้นมาจำนวนมาก

4.2 Twitter และ Microblog อื่น ๆ เป็นรูปแบบหนึ่งที่จำกัดตัวอักษรของการโพสต์แค่ครั้งละไม่เกิน 140 ตัวอักษร โดยแรกเริ่มผู้ออกแบบ Twitter ต้องการให้ผู้ใช้งานเขียนเรื่องราวว่าคุณกำลังทำอะไรอยู่ในขณะนี้ แต่ Twitter ได้ถูกนำไปใช้ในทางธุรกิจ หรือเป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า (CRM) และใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ได้ด้วย

4.3 Social Network เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงบุคคลหลาย ๆ คนจนกลายเป็นสังคม ทั้งนี้ผู้ใช้จะเริ่มสร้างตัวตนในส่วน of “Profile” ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว (Info) รูป (Photo) การจดบันทึก (Note) หรือการใส่วิดีโอ

(Video) และอื่น ๆ นอกจากนี้ Social Network ยังมีเครื่องมือสำคัญในการสร้างจำนวนเพื่อนให้มากขึ้น คือ ในส่วนของ Invite Friend และ Find Friend รวมถึงการสร้างเพื่อนจากเพื่อนของเพื่อนอีกด้วย อาจอยู่ในรูปแบบเกมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถจัดตั้งกลุ่ม (Group) ขึ้นได้

4.4 Media Sharing เป็นเว็บไซต์ที่เปิดโอกาสให้สามารถอัปโหลดรูปหรือวิดีโอเพื่อแบ่งปันให้แก่ครอบครัวเพื่อน ๆ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งปัจจุบันไม่จำเป็นต้องทุ่มทุนในการสร้างหนังโฆษณาที่มีต้นทุนสูง อาจใช้แค่กล้องดิจิทัลราคาถูก ถ่ายทอดความคิดเป็นรูปแบบวิดีโอขึ้นเว็บไซต์ประเภท Media Sharing อย่าง Youtube

4.5 Social News and Bookmarking เป็นเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงไปยังบทความหรือเนื้อหาในอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้เป็นผู้ส่งและเปิดโอกาสให้คะแนนและโหวตได้ เป็นเสมือนมหาชนช่วยกันกรองว่าบทความหรือเนื้อหาใดเป็นที่น่าสนใจที่สุดในส่วนของ Social Bookmarking นั้นเปิดโอกาสให้สามารถทำ Bookmark เนื้อหาหรือเว็บไซต์ที่ชื่นชอบโดยไม่ขึ้นอยู่กับคอมพิวเตอร์เครื่องใดเครื่องหนึ่ง แต่สามารถทำผ่านออนไลน์ และเนื้อหาที่ทำ Bookmark ไว้ นั้นสามารถแบ่งปันให้คนอื่น ๆ ได้ด้วย

4.6 Online Forum ถือเป็นรูปแบบของ Social Media ที่เก่าแก่ที่สุด เป็นสถานที่ที่ผู้คนเข้ามาพูดคุยในหัวข้อที่สนใจ อาจเป็นเรื่องเพลง หนังสือ การเมือง กีฬา สุขภาพ หนังสือ การลงทุน ฯลฯ ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนแนะนำสินค้าหรือบริการต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เว็บไซต์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เว็บไซต์ 7 เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกประเภทวัจนกรรมต่าง ๆ คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัจนกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตก โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ในเขตภูมิภาคตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์จากเว็บไซต์ต่าง ๆ จำนวน 7 เว็บไซต์ ดังนี้

3.1 https://www.m-culture.go.th/kanchanaburi/ewt_news.

3.2 <https://www.m-culture.go.th/ratchaburi/main.php?filename=index>.

3.3 https://www.m-culture.go.th/phetchaburi/ewt_news.

3.4 https://www.m-culture.go.th/tak/ewt_news.

3.5 <https://www.m-culture.go.th/prachuapkhirikhan/main.php?filename=index>.

3.6 https://travelblog.expedia.co.th/western_thailand/.

3.7 <https://www.emagtravel.com/archive/phranakhonkhiri-trip.html>.

ทั้งนี้ เนื่องจากทั้ง 7 เว็บไซต์ดังกล่าวนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครอบคลุมพื้นที่ในเขตภูมิภาคตะวันตกของไทย และเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้นิยมเข้าชมเป็นจำนวนมาก ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่ช่วงเดือนมิถุนายน 2564 ถึง เดือนธันวาคม 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทวัจนกรรมของ Searle (1992) ซึ่งได้เสนอเงื่อนไขของการกระทำที่ใช้ถ้อยคำโดยยึดกริยาบ่งการกระทำ และแนวการศึกษาประเภทวัจนกรรมของ จันทิมา อังคพนิชกิจ (2557)

5. เรียบเรียงและสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทยพบว่า มีข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกของไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ จำนวน 20 เรื่อง ดังนี้

- 1.1 เรื่อง “อุทยานปราสาทเมืองสิงห์” จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.2 เรื่อง “สะพานมอญจุดสำคัญแห่งสังขละบุรี” จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.3 เรื่อง “นั่งเรือชมวัดไถ่น้ำแห่งเมืองบาดาล” จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.4 เรื่อง “วัดถ้ำเสือ” จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.5 เรื่อง “พระปรางค์วัดเขารักษ์” จังหวัดกาญจนบุรี
- 1.6 เรื่อง “วัดเชียงทอง” จังหวัดตาก
- 1.7 เรื่อง “วัดพระนารายณ์” จังหวัดตาก
- 1.8 เรื่อง “วัดชัยชนะสงคราม” จังหวัดตาก
- 1.9 เรื่อง “ประเพณีขึ้นธาตุเดือนเก้า” จังหวัดตาก
- 1.10 เรื่อง “ชุมชนบ้านดอนขุนห้วย” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.11. เรื่อง “ชุมชนบ้านศรีวงศ์” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.12. เรื่อง “บ้านมาบปลาเค้า” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.13. เรื่อง “พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.14. เรื่อง “พระรามราชนิเวศน์” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.15. เรื่อง “เขาวัง พระนครคีรีพระราชวังบนภูเขาแห่งแรกของไทย” จังหวัดเพชรบุรี
- 1.16. เรื่อง “โรงงานเซรามิกถ้ำฮังไถ่และหอศิลป์ดีคูน” จังหวัดราชบุรี

- 1.17. เรื่อง “พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่วัดขนอน” จังหวัดราชบุรี
- 1.18. เรื่อง “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชบุรี” จังหวัดราชบุรี
- 1.19. เรื่อง “ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก หรือตลาดน้ำดำเนินสะดวก” จังหวัดราชบุรี
- 1.20. เรื่อง “วัดห้วยมงคลวัดดังที่เทียวหัวหิน ขอโชคคลานไ้ไข่กราบไหว้หลวงปู่ทวด ” จังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์

จากข้อมูลข้างต้น พบเนื้อหาเกี่ยวกับวัจนกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกของไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ จำนวน 20 เรื่อง ประกอบไปด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ประเภทของวัจนกรรมที่ปรากฏในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกของไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ พบข้อมูลที่น่าสนใจดังนี้

2.1 วัจนกรรมกลุ่มการบอกกล่าว (Assertive) คือ เน้นให้เห็นว่าผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ดังนั้นจึงต้องการบอกเล่าข้อมูลดังกล่าวด้วยเห็นว่าผู้ฟังยังไม่ทราบหรือจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เช่น การกล่าว การยืนยัน การบรรยาย การสรุป การรายงานการคาดการณ์ คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว เช่น

2.1.1 วัจนกรรมการบรรยาย (Describing) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดบอกข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“...เมื่อไปถึงวัดถ้าเสียด้านหน้าจะเป็นลานจอดรถ และร้านขายของกิน ของฝากต่าง ๆ ศาลาด้านล่างติดกับบริเวณที่จอดรถ เป็นศาลาการเปรียญประดิษฐานสังฆารหลวงปู่ชื่น ที่บรรจุอยู่ในโลงแก้ว มีศาลาประดิษฐานรูปหล่อเจ้าอาวาสหลวงพ่อสิงห์ หลวงพ่อชื่น ซึ่งหลวงพ่อสิงห์เป็นพระพุทธรูปที่มาพบถ้าเสื่อ ส่วนหลวงพ่อชื่นเป็นผู้บูรณปฏิสังขรณ์วัด และยังมีสถานที่ที่เป็นถ้ำ ที่แบ่งออกเป็น 4 ห้อง มีห้องโถงใหญ่ประดิษฐานพระประธาน 2 ห้องสำหรับหลวงพ่อชื่นมาบำเพ็ญภาวนา และห้องประดิษฐานองค์เจ้าแม่กวนอิม...”

(สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี, วัดถ้ำเสือ, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช่วัจนกรรมกลุ่มการบอกกล่าว ประเภทกลุ่มย่อยของการบรรยาย โดยบรรยายถึงสถานที่ และอาณาบริเวณที่สำคัญต่าง ๆ ภายในวัดถ้ำเสือ ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงชุม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

2.1.2 วัจนกรรมการยืนยัน (Asserting) คือ เป็นวัจนกรรมที่ใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดเชื่อว่าเป็นความจริงหรืออาจแสดงด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“วัดถ้ำเสือ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงไม่น้อย รวมถึงยังถือว่าเป็นวัดที่มีพระที่มีองค์ใหญ่ที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี พระเจดีย์ที่มีความสวยงามโดดเด่น สามารถมองเห็นได้จากในระยะไกล เพราะตั้งอยู่บนเนินเขา ใครที่มาเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี สามารถแวะเยี่ยมชมวัด สักการะพระบรมสารีริกธาตุภายในพระเจดีย์เกศแก้วปราสาท และนมัสการหลวงพ่อชื่นประทานพร...”

(สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี, วัดถ้ำเสือ, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มการบอกเล่า ประเภทกลุ่มย่อยของการยืนยัน โดยกล่าวถึงวัดถ้ำเสือ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลม่วงชุม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เน้นย้ำถึงความมีชื่อเสียงความโดดเด่นเรื่องวิเวกที่สวามิ

2.1.3 วัจนกรรมการกล่าวรายงาน (Reporting) คือ เป็นวัจนกรรมที่ใช้เพื่อชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริงให้ผู้ฟังทราบ โดยมีเงื่อนไขวัจนกรรมดังนี้ 1. เงื่อนไขเนื้อหาความ คือ การกระทำของผู้พูดที่จะกล่าวข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น 2. เงื่อนไขเบื้องต้น คือ ผู้พูดพิสูจน์ และยืนยันข้อเท็จจริงของข้อความนั้นได้ คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“วัดนี้อยู่บนเนินเขาแก้ว ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก ได้วัดตอย่อยเขาแก้วลงไปประมาณ 1,200 เมตร มีซากพระอุโบสถซึ่งผูกพัทธสีมา 2 ชั้น จึงทำให้เข้าใจว่าน่าจะเป็นวัดหลวงมาแต่เดิม มีกำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ ทางกำแพงด้านในทำเป็นช่องเล็ก ๆ เต็มไปทั้ง 4 ด้าน ช่องเหล่านี้คล้ายกับช่องสำหรับตามประทีปที่พระนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี...”

(สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก, วัดพระนารายณ์, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มการบอกเล่า ประเภทกลุ่มย่อยของการรายงาน โดยกล่าวถึงลักษณะของพระอุโบสถภายในวัดพระนารายณ์ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีกำแพงแก้วล้อมรอบทั้ง 4 ด้านอย่างสวยงาม

2.1.4 วัจนกรรมการสรุป (Concluding) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดบอกเหตุผลหรือความเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้ว เน้นย้ำประเด็นในตอนท้าย คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“...เจดีย์วัดพระบรมธาตุ อำเภอบ้านตาก จำลองแบบมาจากเจดีย์ขเวดากอง ประเทศพม่า และเป็นพระธาตุประจำปีเกิดของปีมะเมีย ในช่วงวันขึ้น 14 และ 15 ค่ำ เดือนเก้า ของชาวภาคเหนือ (ราวเดือนมิถุนายน) จังหวัดตากจะจัดงานบุญที่ยิ่งใหญ่ คือ ประเพณีขึ้นธาตุเดือน 9 เพื่อเป็นการบูชาพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

(สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก, ประเพณีขึ้นธาตุเดือนเก้า, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มการบอกเล่า ประเภทกลุ่มย่อยของการสรุป ปรากฏในตอนท้ายของข้อความโดยกล่าวถึงกำหนดการจัดงานและวัตถุประสงค์ในการจัดงานประเพณีขึ้นธาตุเดือนเก้า ซึ่งจัดขึ้นที่วัดพระบรมธาตุ อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เน้นย้ำนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าร่วมงานได้ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

2.2 วัจนกรรมกลุ่มการชี้แนะ (Directive) คือ แสดงถึงความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของผู้พูดหรือผู้ฟัง แต่มิได้นำหนักของถ้อยคำต่างกันขึ้นกับสถานภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น การออกคำสั่ง การขอร้อง การแนะนำ ดังตัวอย่าง

2.2.1 วัจนกรรมการแนะนำ (Recommending) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามข้อเสนอ หรือตัดสินใจ สั่งสอนเพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟัง คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“ถึงคราวสายบุญกันบ้างแล้วค่ะ บอกเลยว่าน้อยคนที่จะไม่รู้จักวัดดังแห่งนี้ เพราะวันนี้เราจะพาทุกคนไปเช็คอิน วัดห้วยมงคล ที่เที่ยวหัวหิน ซึ่งเป็นวัดที่มีหลวงพ่อทวดองค์ใหญ่ที่สุดในโลก รวมถึงไอ้ของค์ใหญ่

ที่สุดในโลกด้วยค่ะ รับรองว่าถูกใจสายบุญแน่นอน ต้องไปกราบไหว้ขอพร ให้ได้สักครั้งในชีวิตเพื่อเป็นสิริมงคลต่อตนเอง และครอบครัว”

(E-Magazine ท่องเที่ยว, วัดห้วยมงคลวัดดังที่เที่ยวหัวหิน
ขอโชคลากไอ้ไข่กราบไหว้หลวงปู่ทวด, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ประเภทกลุ่มย่อยของการแนะนำ โดยแนะนำและเชิญชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญที่วัดห้วยมงคล ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเสริมดวง เสริมบารมี และสร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่ตนเองและครอบครัว

2.2.2 วัจนกรรมการออกคำสั่ง (Commanding) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดสั่งให้ผู้ฟังกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทันที คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“บนเขาวังมีลิงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ที่นี้มีกฎหมายห้ามให้อาหารลิงในเขตโบราณสถาน และไม่ควรนำอาหารขึ้นมาด้วยเพราะจะถูกลิงแย่งชิง อาจได้รับอันตรายได้ ลิงเป็นสัตว์ที่จุกจิกวุ่นวาย ถึงจะซ่อนอาหารไว้ในกระเป่า ลิงก็ไต่กลั่น ขอสุดท้าย ลิงเป็นสัตว์ป่า ไม่ควรไปเหย้าเล่น หรือแกล้ง อาจได้รับอันตรายกลับมา”

(E-Magazine ท่องเที่ยว, เขาวัง พระนครคีรี พระราชวังบนภูเขาแห่งแรกของไทย, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ประเภทกลุ่มย่อยของการออกคำสั่ง โดยกล่าวถึงแนวปฏิบัติ ข้อควรระวัง และข้อห้ามในการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย เมื่อนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวที่เขาวัง ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

2.3 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) คือ เป็นกลุ่มถ้อยคำที่บ่งบอกอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างเท่านั้น ผู้พูดไม่มีความประสงค์จะให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใด หรือให้ผู้ฟังทราบถึงข้อมูลสำคัญแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น การทักทาย การต้อนรับ การชมเชย การแสดงความเสียใจ การขอโทษ การขอบคุณ ดังนี้

2.3.1 วัจนกรรมการชมเชย (Appreciation) คือ ถ้อยคำที่ผู้พูดยกย่องความสามารถของผู้ฟัง และกล่าวความยินดีที่ประสบความสำเร็จ คณะผู้วิจัยพบวัจนกรรมในลักษณะนี้ เช่น

“...ที่สำคัญจากการชุดครั้งนี้ยังพบพระพุทธรูปนาครปรก ที่เป็นพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และยังเป็นนางปรัชญา ปารมิตา อีกด้วย โดยตัวประสาธมีความสวยงามเข้าไปข้างในจะเจอกับสถาปัตยกรรมที่สวยงามและมีภาษาที่หลากหลายอีกด้วย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมที่นี่ จะได้ทั้งความรู้ของประวัติศาสตร์ และยังได้รูปที่สวยงามกลับไปอีกด้วย”

(ท่องเที่ยวไทย, อุทยานปราสาทเมืองสิงห์, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ประเภทกลุ่มย่อยของการชมเชย โดยกล่าวชมความสวยงามของปราสาท และสถาปัตยกรรมที่ปรากฏภายในปราสาทเมืองสิงห์ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลสิงห์ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

2.4 วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) คือ เป็นกลุ่มถ้อยคำที่ผู้พูดประกาศเพื่อกระทำการบางสิ่งบางอย่าง อันมีผลทำให้สภาพสิ่งของ บุคคล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป เป็นกลุ่มวัจนกรรมที่แสดงให้เห็น

เจตนาารมณ์ของผู้พูดอย่างชัดเจน และมักใช้ในบริบทที่เป็นทางการสูง ตัวอย่าง เช่น การตัดสินจำคุก) การเสนอชื่อแต่งตั้ง การไล่ออกจากงาน ผลการวิจัยศึกษาพบว้จันกรรมกลุ่มแถลงการณั้ประเภทเดียว คือ การเสนอชื่อแต่งตั้ง ดังตัวอย่าง

“...ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานนามใหม่จากห้วยคตเป็นห้วย “ม่งคล” ซึ่งปัจจุบัน ใช้เป็นทั้งชื่อหมู่บ้าน วัด โรงเรียน และโครงการต่าง ๆ อีกมากมาย...”

(E-Magazine ท่องเที่ยว,วัดห้วยม่งคลวัดดั่งที่เทียวหัวหิน

ขอโชคลาภไอ้ไข่กราบไหว้หลวงปู่ทวด, 2564)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เป็นการใช่ว้จันกรรมกลุ่มการแถลงการณั้ ประเภทกลุ่มย่อยของการเสนอชื่อแต่งตั้ง โดยกล่าวถึงการตั้งชื่อ “วัดห้วยม่งคล” ซึ่งรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานนามให้ และใช้เป็นชื่อเรียกสถานที่ต่าง ๆ อาทิ วัด โรงเรียน ฯลฯ ในหมู่บ้านชุมชนบ้านห้วยคต ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยพบข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกจำนวน 20 เรื่องกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคตะวันตกมีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน โดยเฉพาะโบราณสถานที่โดดเด่น คือ วัด จึงทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ผู้สนใจเลือกมาท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดตามความสนใจ โดยผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะสื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว มีผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม (Collaborative) อย่างสร้างสรรค์ในการผลิตเนื้อหาขึ้นเองในรูปแบบของข้อมูลภาพและเสียง โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์มักนำมาใช้ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันเป็นเครือข่ายเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยน แบ่งปันทรัพยากร ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ (รักเกียรติ พันธุ์ชาติ, 2559)

2. คณะผู้วิจัยพบว้จันกรรมที่ปรากฏในข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันตกในประเทศไทย จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ว้จันกรรมกลุ่มการบอกกล่าว (Assertive) แบ่งเป็น 4 ประเภทย่อย ได้แก่ การบรรยาย การยืนยัน การกล่าวรายงาน และการสรุป 2. ว้จันกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ การแนะนำ และการออกคำสั่ง 3. ว้จันกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) พบประเภทย่อยประเภทเดียว คือ การชมเชย และ 4. ว้จันกรรมกลุ่มแถลงการณั้ (Declarative) พบประเภทย่อยประเภทเดียว คือ การเสนอชื่อแต่งตั้ง โครงสร้างข้อความการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเริ่มต้นด้วยว้จันกรรมกลุ่มบอกกล่าว คือ

การบรรยาย ส่วนงานกรรมกลุ่มผู้มัด คณะผู้วิจัยไม่พบข้อมูล ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันตกทุกเว็บไซต์ที่เลือกส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานส่วนราชการของแต่ละจังหวัดที่มุ่งเน้นเรื่องการประชาสัมพันธ์เป็นหลัก ดังนั้นจึงพบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่ใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะที่โดดเด่น คือ การแนะนำ ซึ่งผู้เขียนได้ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันตกเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้สนใจเดินทางไปท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังพบลักษณะเด่นของข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกของไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ กล่าวคือ มีปรากฏข้อมูลเนื้อหาสาร 2 ลักษณะ คือ การนำเสนอข้อมูลหลัก และข้อมูลสนับสนุนข้อมูลหลัก ซึ่งข้อมูลหลักในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมในแต่ละจังหวัด และสิ่งที่มีชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของชุมชน อาหารพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น งานศิลปะพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน โบราณสถาน โบราณวัตถุ ความเชื่อ ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคตะวันตกในการช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม เป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้แก่ชุมชน และการนำเสนอข้อมูลสนับสนุนข้อมูลหลักนั้น ได้แก่ ข้อมูลการติดต่อสอบถามเพิ่มเติม วิธีการเดินทาง และการให้ข้อมูลเพิ่มเติม (Review) ได้แก่ การรีวิวในรูปแบบข้อความผ่านเว็บไซต์ วิดีทัศน์ และการติดแฮชแท็ก (#) เพราะข้อมูลดังกล่าวล้วนมีความสำคัญในการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสริน ดิษฐบรรจง (2564) ที่ศึกษาเนื้อหาสารและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสื่อออนไลน์ ที่พบข้อมูลการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสื่อออนไลน์มีข้อมูลทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลการท่องเที่ยวของประเทศในการปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันตกของไทย ในประเด็นเรื่องการใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ และวัจนกรรมกลุ่มผู้มัด วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ เพื่อตอบโจทย์พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาวัจนกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอื่น ๆ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ในสื่อออนไลน์เพื่อให้เห็นกลวิธีการใช้ภาษาด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย และชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ ผ่องสุข. (2553). **เนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวของนักกลม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา อังคพณชกิจ. (2557). **การวิเคราะห์ข้อความ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชญาณี รัตนรอด. (2550). **การใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในอนูสร อ.ส.ท. วิทยานิพนธ์** ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ท่องเที่ยวไทย. (2564). **อุทยานปราสาทเมืองสิงห์.** สืบค้น สิงหาคม 29, 2564, จาก <https://vreviewpanel.org>.
- บุญเลิศ จิตต์วัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2553). **การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social Media.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- รสริน ดิษฐบรรจง. (2564, กันยายน – ธันวาคม). **การวิเคราะห์เนื้อหาสารและกลวิธีการใช้ภาษา** เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสื่อออนไลน์. **วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**, 4(3), 36 - 53.
- รักเกียรติ พันธุ์ชาติ. (2559). **สื่อสังคมออนไลน์: แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของรัฐ.** สืบค้นเมื่อ กันยายน 28, 2565, จาก http://www.ds2w2016.ds2w.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/.pdf.
- วงศ์ธีรา สุวรรณิน, และคณะ. (2557, กันยายน - ธันวาคม). **การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** ของวัดในจังหวัดปทุมธานี. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 8(3), 63 - 82.
- วรศรา บุญสมเกียรติ. (2555). **แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช: วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิจิตร อาวะกุล. (2541). **การประชาสัมพันธ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช กลิรัตน์กุล. (2549). **การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ชัยพิบูลย์. (2550). **การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม** อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 7, 2565, จาก http://tourismlibrary.tat.or.th/medias/KPRU0009/KPRU0009_fulltext.pdf.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี. (2564). **วัดถ้ำเสือ.** สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 25, 2564, จาก <https://www.xn--b3czk4afcy3gxah5a1g4e.com/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%>.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก. (2564). **วัดพระนารายณ์**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม, 29, 2564, จาก <https://www.takculturaltourism.com/>.

_____. (2564). **ประเพณีขึ้นธาตุเดือนเก้า**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 29, 2564, จาก https://www.m-culture.go.th/tak/ewt_news.php?nid=799&filename=index.

สุภาวรรณ นวลนิล. (2557). **ประเภทของ Social Media**. สืบค้นเมื่อ กันยายน 29, 2565, จาก <https://supawannuannil.wordpress.com/author/supawannuannil/page/2/>.

E-Magazine ท่องเที่ยว. (2564). **เขาวัง พระนครศรีอยุธยา พระราชวังโบราณแห่งแรกของไทย**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 29, 2564, จาก <https://www.emagtravel.com/archive/phranakhonkhiri-trip.html>.

_____. (2564). **วัดห้วยมงคลวัดดังที่เที่ยวหัวหิน ขอโชคกลางไอ้ไข่กราบไหว้หลวงปู่ทวด**. สืบค้น สิงหาคม, 20, 2564, จาก <https://www.m-culture.go.th/prachuapkhirikhan/main.php?filename=ndex>.

Searle, J. R. (1992). **Speech Acts: An Essay in The Philosophy of Language**. London: Cambridge University Press.

